

Asia: VN/21641/2023

## **Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Yleiset huomiot esitysluonnoksesta**

Esitys lukukausimaksujen korottamisesta on räikeässä ristiriidassa Suomen korkeakoulupoliittisten tavoitteiden kanssa. Läpi mennessään tämä esitys tulee voimistamaan huoltosuhteen heikkenemistä vähentämällä koulutettujen, veronmaksukykyisten ja työikäisten maahanmuuttajien määrää Suomessa. Siten lakimuutos kasvattaa nuorten sukupolvien verotaakkaa ja kestävyysvajetta. Laki heikentäisi myös korkeakoulujen kansainvälistymistä ja todennäköisesti rapauttaisi korkeakoulujen rahoituspohjaa.

Kansainvälisten opiskelijoiden määrän kolminkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä tulee lukukausimaksu-uudistusten myötä olemaan mahdotonta saavuttaa, sillä esitys tulee vähentämään rajusti kansainvälisten opiskelijoiden määrää. Lisäksi esitys tulee yksipuolistamaan kansainvälisten opiskelijoiden taustoja, mikä heikentää suomalaisten opiskelijoiden edellytyksiä kotikansainvälistymiseen. Eri taustoista tulevien nuorten mahdollisuus kouluttautua varallisuudestaan riippumatta on suomalaisen koulutusjärjestelmän vahvuus, joka hyödyttää niin elinkeinoelämää kuin koko yhteiskuntaa.

Mikäli esitys hyväksytään, kannatamme SYLin esitystä seurantaryhmän perustamisesta.

#### **Lausunnonantajan näkemykset koskien hakemuksen käsittelymaksun palauttamista**

Maksun käyttöönotto ei takaa hakemusten laadun parantamista, vaan nostaa kynnystä hakea. Niin koulutuksen kuin koulutukseen hakeutumisen tulisi olla maksutonta. Lukukausimaksuvelvollisten osalta näin ei kuitenkaan ole, ja maahantuloon liittyy myös lukuisia muita maksuja. Haluamme korostaa huoltamme hakijapoolin kaventumisesta maksutaakan kasvaessa. Mahdollisuus maksaa

käsittelymaksu ei ole osoitus siitä, että on kykyä lähettää erinomainen hakemus. Käsittelymaksun käyttöönotto saattaa vähentää myös hyvien hakemusten määrää.

Mikäli maksu otetaan käyttöön, esitämme, että se hyvitetään paikan vastaanottaneen henkilön lukukausimaksusta.

### **Lausunnonantajan näkemykset tilauskoulutuksen muutoksista**

Kannatamme esitystä ja kiitämme opiskelijoiden oikeusturvaa parantavasta kirjauksesta.

### **Lausunnonantajan näkemykset koskien lukuvuosimaksujen korottamista**

Emme kannata esitystä ja näemme sen haitallisena Suomen korkeakoulujen kilpailukyvyille, huoltosuhteelle ja osaajapulalle. Maksujen korottaminen on ristiriidassa pyrkimyksille nostaa kansainvälisten opiskelijoiden määrää ja lisätä kansainvälisten opiskelijoiden kiinnittymistä suomalaiseen työelämään. OKM on aiemmin arvioinut esityksen tarkoittavan hakijamäärän tippumista 43 prosentilla. Tämä olisi lamaannuttava isku Suomelle kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla.

Lukukausimaksujen katsotaan laajentavan korkeakoulujen rahoituspohjaa. Hallitusohjelmassa on kirjaus perusrahoituksen vähentämisestä korvautuen lukukausimaksutuotoilla, mikä osoittaisi asian olevan toisin kuin esityksessä kerrotaan. Esitys vähentäisi todennäköisesti merkittävästi kansainvälisten opiskelijoiden määrää, joten myös korkeakoulujen rahoituspohja heikkenisi nykytilaan verrattuna.

Esitys heikentäisi myös kotikansainvälistymistä. Vain pieni osa kotimaisista opiskelijoista lähtee opiskelijavaihtoon, eikä kaikilla halukkailla ole elämäntilanteensa vuoksi mahdollisuutta lähteä ulkomaille hankkimaan kansainvälistä kokemusta. Kansainvälistymismahdollisuuksien tarjoaminen kotimaassa on korkeakouluille erittäin vaikeaa, mikäli edes englanninkielisiin koulutusohjelmiin ei saada riittävästi kansainvälisiä opiskelijoita.

Kiitämme esityksestä olla sitomatta maksuja lukukausiin. Aikapaineen väljetessä opiskelijalla voi olla mahdollisuus kiinnittyä suomalaiseen työelämään ja opiskella laajemmin kotimaisia kieliä.

### **Lausunnonantajan näkemykset lukuvuosimaksujen kiertämisen ehkäisemistä koskevasta muutoksesta**

-

### **Lausunnonantajan näkemykset tiedonsaantioikeuden lisäämisestä**

-

Nevanpää Annika  
Suomen nuorisovaltuuston kattojärjestö Allianssi ry